

МОТИВИ

към проект на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 50 от 30.03.2022 г. за капиталовата адекватност, ликвидността на инвестиционните посредници и осъществяването на надзор за спазването им

Причини, налагащи приемането:

Проектът на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 50 от 30.03.2022 г. за капиталовата адекватност, ликвидността на инвестиционните посредници и осъществяването на надзор за спазването им въвежда в националното право някои от изискванията на Директива (ЕС) 2024/2994 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2024 г. за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/2034 по отношение на третирането на риска от концентрация, произтичащ от експозициите към централни контрагенти, и на риска от контрагента при сделките с деривати, преминаващи централен клиринг (ОВ, L 2024/2994 от 4 декември 2024 г.), наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2024/2994“ и на Директива (ЕС) 2023/2864 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 г. за изменение на някои директиви във връзка със създаването и функционирането на европейската единна точка за достъп (ОВ, L 2023/2864 от 20 декември 2023 г.), наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2023/2864“.

С проекта на наредба също така се цели отстраняването на констатирани неточности и непълноти, установени при проверката на съответствието от Европейската комисия при въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2019/2034 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно пруденциалния надзор върху инвестиционните посредници и за изменение на директиви 2002/87/ЕО, 2009/65/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС и 2014/65/ЕС, наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2019/2034“, в приложимата регулация относно капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници.

Цели, които се поставят с приемането на наредбата:

Цели, свързани с Директива (ЕС) 2023/2864

За целите на осигуряването на достъп до информацията, разкривана от инвестиционните посредници по реда на чл. 38 от Наредба № 50 от 30.03.2022 г. за капиталовата адекватност, ликвидността на инвестиционните посредници и осъществяването на надзор за спазването им (Наредба № 50) чрез европейската единна точка за достъп по Регламент (ЕС) 2023/2859 на Европейския парламент и на Съвета от 13

декември 2023 г. за създаване на европейска единна точка за достъп, осигуряваща централизиран достъп до публично достъпна информация от значение за финансовите услуги, капиталовите пазари и устойчивото развитие (ОВ, L 2023/2859 от 20 декември 2023 г.) (Регламент (ЕС) 2023/2859), е необходимо да бъде изрично посочено, че Комисията за финансов надзор е орган за събиране на данни по смисъла на чл. 2, т. 2 от Регламент (ЕС) 2023/2859.

Изискването за придружаване на предаваната от инвестиционните посредници и предприятията майки информация с набор от метаданни е обусловено от необходимостта от ясна идентификация, категоризация и класификация на данните. Тези метаданни, включително наименование на инвестиционния посредник или предприятието майка, идентификационен код на правния субект, размер и вид на информацията, съгласно класификациите на Регламент (ЕС) 2023/2859, имат ключово значение за автоматизираното обработване на подадените документи. Чрез тях се осигурява възможност за машинно търсене, филтриране и анализ, което повишава прозрачността на капиталовия пазар и улеснява надзорната дейност на Комисията за финансов надзор.

Съответно, за придружаване на предаваната от Комисията за финансов надзор информация за глобално системно значимите институции и другите системно значими институции са предвидени метаданни, включително наименованието на лицето, идентификационния код на правния субект, вида на информацията, както е класифицирана съгласно чл. 7, параграф 4, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2023/2859, както и отбелязване дали информацията съдържа лични данни.

Считано от 10 януари 2030 г. информацията по чл. 46 от Регламент (ЕС) 2019/2033 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно пруденциалните изисквания за инвестиционните посредници и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010, (ЕС) № 575/2013, (ЕС) № 600/2014 и (ЕС) № 806/2014, както и информацията за глобално системно значимите институции и другите системно значими институции за първи път ще се предоставя чрез европейската единна точка за достъп.

Във връзка с горепосоченото са предложени изменения и допълнения в Наредба № 50, с което се осигурява пълно съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2023/2864.

Цели, свързани с Директива (ЕС) 2024/2994

Въввежда се задължение инвестиционният посредник да разработва, приема и прилага специални планове и количествено измерими цели съгласно чл. 7а от Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно извънборсовите

деривати, централните контрагенти и регистрите на транзакции (Регламент (ЕС) № 648/2012) с цел наблюдение и управление на риска от концентрация, произтичащ от експозициите към централни контрагенти, предлагащи услуги от съществено системно значение за Европейския съюз или за една или повече от държавите членки.

Съответно Комисията за финансов надзор при прегледа и оценката по чл. 66 от Закона за пазарите на финансови инструменти на стратегиите, правилата, процесите и механизмите, въведени от инвестиционния посредник, трябва да оцени и наблюдава начина, по който инвестиционният посредник управлява риска от концентрация, произтичащ от експозиции към централни контрагенти, включително разработените, приети и прилагани специални планове, както и постигнатите от инвестиционния посредник резултати относно адаптиране на моделите си на стопанска дейност към изискванията по чл. 7а от Регламент (ЕС) № 648/2012.

Цели, свързани с отстраняване на констатирани неточности и непълноти, установени при проверката на съответствието от Европейската комисия при въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2019/2034

В хода на извършената проверка относно транспонирането на изискванията на Директива (ЕС) 2019/2034 са констатирани несъответствия между националното и европейското законодателство.

Необходимо е да бъде постигнато пълно и прецизно привеждане на националната правна рамка в съответствие с приложимото европейско законодателство, преодоляване на констатираните нормативни несъответствия и укрепване на правната сигурност, като по този начин се създадат условия за последователно прилагане на регулаторните изисквания и за изграждане на ясна, стабилна и предвидима рамка за дейността на инвестиционните посредници и за осъществяването на ефективен надзор от страна на Комисията за финансов надзор.

Въвеждането на задължение инвестиционният посредник да разработи и прилага надеждни, ефективни и изчерпателни механизми, стратегии и процеси, които му позволяват да оценява и поддържа постоянно вътрешен капитал и ликвидни активи не само спрямо рисковете, на които самият той е или може да бъде изложен, но и спрямо рисковете, които може да породи за трети лица, е необходимо, тъй като дейността на инвестиционните посредници засяга интересите на широк кръг лица – техните клиенти, другите участници на финансовите пазари и финансовата система като цяло. Рисковете, свързани с оперативни слабости, неправилно управление на ликвидността, концентрация на дейности или

зависимости от външни доставчици (напр. при възлагане на дейности на трети лица), могат да доведат до увреждане интересите на клиентите на инвестиционния посредник, включително чрез невъзможност за навременно изпълнение на задължения, загуба на клиентски активи или нарушаване на пазарната дисциплина. Възможността Комисията за финансов надзор да изиска при определени условия прилагането на такива механизми позволява ранно идентифициране и ограничаване на рискове, преди същите да се реализират и да доведат до увреждане интересите на клиентите или другите участници на финансовите пазари, без да се нарушава принципът на пропорционалност спрямо по-малките и по-малко рискови посредници.

Предложени са и други изменения и допълнения в Наредба № 50, с които се цели отстраняване на констатирани неточности и непълноти, установени при проверката на съответствието от Европейската комисия при въвеждането на изискванията на Директива (ЕС) 2019/2034.

Други изменения:

Предлага се изменение в Наредба № 2 от 09.11.2021 г. за първоначално и последващо разкриване на информация при публично предлагане на ценни книжа и допускане на ценни книжа до търговия на регулиран пазар (обн., ДВ, бр. 97 от 2021 г., изм. и доп., бр. 27 от 2022 г., бр. 90 от 2024 г. и бр. 10 и 65 от 2025 г. и бр. 29 от 2026 г.) (Наредба № 2).

Разпоредбата на чл. 34, ал. 2 от Наредба № 2 на практика дублира съдържанието на чл. 34, ал. 1, т. 2 от същата наредба, където е предвидено, че се допуска признаване на дългосрочен кредитен рейтинг, присъден от агенция за кредитен рейтинг, регистрирана или сертифицирана по Регламент (ЕО) № 1060/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно агенциите за кредитен рейтинг, независимо дали агенцията е включена в приложение III на Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/1799 на Комисията от 7 октомври 2016 г. за определяне на технически стандарти за изпълнение по отношение на съотнасянето на кредитните оценки на агенциите за външна кредитна оценка за кредитния риск в съответствие с член 136, параграф 1 и член 136, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета, при условие, че рейтингът съответства на изискваната степен на кредитно качество.

С предложеното изменение се премахва дублираща разпоредба и се постига правна яснота.

Очаквани резултати от прилагането:

Постигането на пълно съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2023/2864 и въвеждането на машинночетими формати и стандартизирани метаданни е от съществено значение за постигането на по-висока прозрачност, намаляване на административната тежест, елиминиране на ръчната обработка на данни и осигуряване на качество и консистентност на информацията, подавана към Комисията за финансов надзор.

Постигането на пълно съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2024/2994 ще доведе до повишаване на устойчивостта на финансовата система, подобряване на способността за ранно идентифициране, наблюдение и управление на риска от концентрация, както и ограничаване на потенциалните системни въздействия, произтичащи от експозиции към централни контрагенти от съществено системно значение за Съюза или за една или повече държави членки. По този начин се създават условия за по-ефективно управление на рисковете, засилване на финансовата стабилност и гарантиране на съответствието с приложимата европейска регулаторна рамка.

С предложените изменения и допълнения в Наредба № 50 се цели отстраняване на констатираните несъответствия между националното и европейското законодателство и осигуряване на пълно, точно и последователно съответствие с изискванията на правото на Европейския съюз, повишаване на правната сигурност, както и създаване на ясна и предвидима регулаторна рамка за инвестиционните посредници.

С предложеното изменение в Наредба № 2 се избягва рискът от нормативна неяснота, погрешно тълкуване и противоречива практика при прилагането на наредбата.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предложеният проект на наредба не е свързан с допълнителни разходи за бюджета на Комисията за финансов надзор за 2026 г. и не е необходимо осигуряване на допълнителни разходи/трансфери/други плащания.

Задължението за предоставяне на информация в структурирани и машинночетими формати произтича пряко от разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/2859 и Закона за пазарите на финансови инструменти, а не от проекта на наредба.

Предвид че предвидените изменения не засягат по същество действащите изисквания на наредбата към инвестиционните посредници, тяхното прилагане не предполага възникване на допълнителни финансови задължения или разходи за съответствие за адресатите на регулацията.

Анализ на съответствието с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба е в съответствие с правото на Европейския съюз и съдържа разпоредби, които транспонират изисквания на правото на Европейския съюз, поради което са приложени справки за съответствието.

На основание чл. 6 от Правилата за нормативна дейност на Комисията за финансов надзор проектът на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 50 от 30.03.2022 г. за капиталовата адекватност, ликвидността на инвестиционните посредници и осъществяването на надзор за спазването им, заедно с мотивите и таблиците за съответствие, се публикува на интернет страницата на Комисията за финансов надзор, като срокът за предложения и становища по проекта, публикуван за обществени консултации, е 30-дневен.